

Hukuki ve Cezai Yükümlülükler

- Fatma 2 aylık gebedir. Ailesiyle birlikte Nisan ayında Şanlıurfa'dan Yozgat'a mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaya gitmeden önce aile hekimine muayene olmuştur. Aile hekimi gebeliğin riskli olduğunu tespit etmiş, bunu Fatma'ya söylemiştir. Fatma ailesi ile Yozgat'a mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaya gideceğini, bir sonraki kontrole gelemeyeceğini söylemiştir. Fatma ailesi ile birlikte Yozgat'a tarım işçisi olarak gitmiştir. Tarlada çalışırken hiç sağlık kontrolünden geçmemiş olan Fatma'nın, gebeliğinin 7. ayında tarlada doğum sancuları başlamış, hastaneye yetiştirildikten birkaç saat sonra da aşırı kanamaya bağlı olarak ölmüştür.

Sağlık hizmetlerinin Sunumu Açısından Devletin Görevi

- Hastalık ve erken ölümleri önleyici hizmetler,
- Erken tanı- tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri.
  - Temiz-içme kullanma suyu sağlama, çevre kirliliği dahil sağlığı etkileyen yiyecek, içecek ve her türlü ürünün depolama ve tüketim koşullarına ilişkin kuralları belirleme, denetleme,
  - Kamu ve özel sağlık kuruluşlarını kurup işletme veya işletme şartlarını belirleme ve denetleme görevi.
    - Sağlık hizmetlerinin yürütülmesiyle ilgili yükümlülükler devletin klasik faaliyetleri arasında yer alırken, insan hakları içerisinde **sağlık hakkı vazgeçilmez hakların başında** gelmektedir.

Sağlık hakkı

- Hastalıklara ve erken ölümlere neden olan faktörlerin ortadan kaldırılmasını ya da kişilerin maruz kalmalarını önlemek için gerekli girişimleri içerirken, diğer yandan hastalığın ilerlemesine neden olan ortamın uygun hale gelmesini istemeyi de kapsamaktadır.

Sağlık hakkı

- Bir yandan kişinin yaşama ve vücut bütünlüğünü koruma bağlamında **anayasa ve özgürlükler hukukunu,**
- Diğer yandan sağlık hizmetlerinin büyük oranda devlet tarafından sunulması yönüyle **İdare hukukunu** ve bu hizmetin sağlık personeli tarafından yerine getirilmesi nedeniyle **sorumluluk ve ceza hukukunu** ilgilendirmektedir.

Sağlık hukukunun kaynakları

- Anayasa
- *MADDE 17- Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.*
- *Tıbbî zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbî deneylere tâbi tutulamaz.*
- 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun
- *MADDE 2- **Sağlık:** Sağlık, yalnız hastalık ve malûliyetin yokluğu olmayıp bedenen, ruhen ve sosyal bakımdan tam bir iyilik halidir.*
- ***Sağlık hizmetleri:** İnsan sağlığına zarar veren çeşitli faktörlerin yok edilmesi ve toplumun bu faktörlerin tesirinden korunması, hastaların tedavi edilmesi, bedeni ve ruhi kabiliyet ve melekeleri azalmış olanların işe alıştırılması (Rehabilitasyon) için yapılan tıbbi faaliyetler sağlık hizmetidir*
- 1219 Sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun
- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- Aile Hekimliği Kanunu
- Halkın Sağlık Eğitimi Yönetmeliği
- Toplum Sağlığı Merkezleri ve Bağlı Birimler Yönetmeliği

Sağlık hukukunun kaynakları

- **Hasta Hakları Yönetmeliği**
- Madde-15 "*Bilgilendirmenin Kapsamı*
- *Hastaya;*
- *a) Hastalığın muhtemel sebepleri ve nasıl seyredeceği,*
- *b) Tıbbi müdahalenin kim tarafından nerede, ne şekilde ve nasıl yapılacağı ile tahmini süresi,*
- *c) Diğer tanı ve tedavi seçenekleri ve bu seçeneklerin getireceği fayda ve riskler ile hastanın sağlığı üzerindeki muhtemel etkileri,*
- *ç) Muhtemel komplikasyonları,*
- *d) Reddetme durumunda ortaya çıkabilecek muhtemel fayda ve riskleri,*
- *e) Kullanılacak ilaçların önemli özellikleri,*
- **f) Sağlığı için kritik olan yaşam tarzı önerileri,**
- **g) Gerektiğinde aynı konuda tıbbî yardıma nasıl ulaşabileceği,**
- *hususlarında bilgi verilir."*

Sağlık hukukunun kaynakları

- Risk altındaki gruplara özel yasal düzenlemeler (Tarımda çalışanlarla ilgili)
- Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği
- Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik
- Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Mevsimlik Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Başbakanlık Genelgesi (*ulaşım, barınma, koruyucu sağlık hizmetleri başta olmak üzere diğer kamu hizmetlerine erişimi içermektedir*)
- Gezici Sağlık Hizmetlerinin Yürütülmesi Hakkında Yönerge

Hukuki ve Cezai Sorumluluk

- **Hukuki sorumluluk**, tıbbi girişimler veya yükümlülüklerin yerine getirilmemesi sonucu ortaya çıkar. **Tazminat davası sağlık personelinin bağlı olduğu idareye karşı açılır, ancak kurum ilgili sağlık personelinden alır.**
- **Cezai sorumluluk**, **hukuki sorumluluğun aksine kişiseldir.** Cezai sorumluluk dendiğinde, kanunlar tarafından suç olarak tanımlanan hukuka aykırı eylemlerden söz edilmektedir. Cezai sorumluluğun karşılığı 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda hapis ve adli para cezası şeklindedir.

Uygulamada en sık karşılaşılan ÖZEN, KAYIT TUTMA ve BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN YERİNE GETİRİLMEMESİDİR.

- **Özen Yükümlülüğü:** Özen borcu, izlem, bilgilendirme, eğitim, teşhis ve tedavi sırasındaki girişimlerde ortaya çıkabilir.
  - Hekimler ve tüm diğer sağlık personeli insan sağlığına yönelik olarak görev yaptıkları her yerde bu sorumluluklarla karşı karşıyadırlar.
  - Özen borcu sadece tıp kurallarının uygulanmasıyla sınırlı olmayıp, bunları hukuka uygun hale getiren bütün hukuk ve deontoloji kurallarının yerine getirilmesinde de söz konusudur.
  - Özensiz davrandığı belirlenen sağlık personeli için yargı kararlarında; “**tıp bilimi ve mesleğinin kurallarını uygulamada özensiz davrandığı**” ifade edilmektedir. Özen yükümlülüğünün derecesi uzman veya pratisyen hekim bakımından aynıdır.

Uygulamada en sık karşılaşılan ÖZEN, KAYIT TUTMA ve BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN YERİNE GETİRİLMEMESİDİR.

- **Kayıt Tutma Yükümlülüğü:** Sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde, **bir birimde elde edilen bilginin gecikmeden diğer birime sunulması, bilgi akışı ve koordinasyonun sağlanması** son derece önemlidir.
- Bu nedende, kayıt tutma ve hatta günümüzde tıbbi bilişim sisteminin oluşturulması, tüm sağlık kuruluşları ve özellikle Aile Hekimliği açısından da zorunludur.
  - Bu ilkelere uyulmaması veya ortaya çıkan aksaklıklar nedeniyle hizmet alan kişinin zarar görmesi durumunda ilgisine göre hekim ve tüm sağlık personelinin sorumluluğu söz konusu olacaktır.
  - Tıbbi kayıtların düzenlenmesi görev niteliğinde olduğundan, maddedeki diğer koşulların da bulunması halinde TCK 257. maddesindeki görevi kötüye kullanma suçu oluşabilir.
  - ***Kayıt tutulması çoğu olayda hekimin yükümlülüklerini mevzuata uygun ve özenli olarak gerçekleştirdiğini kanıtlaması bakımından yarar sağlamaktadır.***

Uzun ve sağlıklı yaşam

45 → 75

Ortalama 25 yıl TSH

5 yıl yeni tıbbi ve
cerrahi yöntemler

Temel Sağlık Hizmetleri

Temel ilaçların sağlanması

Endemik hastalıkların kontrolü

Bulaşıcı hastalıklara karşı bağışıklama

Ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması

Temiz su sağlanması ve sanitasyon

Beslenme durumunun iyileştirilmesi

Halkın sağlık eğitimi

Olgu: Fatma'nın aile hekimi için ne gibi sorumluluklar doğabilir?

– Fatma, gebeliğinin 7. ayında aşırı kanamaya bağlı olarak ölmüştür. Burada Fatma'yı ilk muayene eden hekimin herhangi bir sorumluluğu olmadığı düşünülebilir. Ancak günümüzde insan haklarının gelişimi ve buna bağlı olarak sağlık hukukunda yaşanan gelişmeler nedeniyle "sağlık ve yaşama hakkının ihlali" söz konusudur.

Fatma'nın ölümü önlenabilir bir ölüm olması nedeniyle yapılacak soruşturmada:

- İşverenin her türlü fiziksel, biyolojik, kimyasal tehlikelerden Fatma'yı korumak için gerekli önlemleri alıp almadığı,
- -Ailesinin Fatma'nın gebeliğinin riskli olup olmadığı hususunda bilgi sahibi olup olmadığı,
- -Fatma'nın daha önce muayene olup olmadığı,
- -Muayene oldu ise muayene eden hekim'in bu durumu bilip bilmediği,
- -Muayene eden hekimin gerekli bilgilendirmeyi yapıp yapmadığı,
- -Muayene eden hekimin gerekli bildirimleri yapıp yapmadığı.

Fatma'nın aile hekimi açısından

- Gebe haliyle mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmasının yaratacağı sağlık sorunlarını, gittiği yerde kontrollerini ihmal etmemesi gerektiğini Hasta Hakları Yönetmeliğinin “Bilgilendirmenin Kapsamı” başlıklı 15. Maddesindeki esaslar çerçevesinde anlatmalı ve öyküyü detaylı bir biçimde kayıt altına almalıdır.
- Kontrol tarihi geldiğinde Fatma'nın kontrole gelmediğini gören hekim, bu durumu bir tutanakla kayıt altına almalı ve bağlı olduğu birim aracılığıyla Fatma'nın gittiği Yozgat İli Halk Sağlığı Müdürlüğü'ne bildirilmelidir.

Yozgat İlinde ilgili sağlık personeli açısından durum?

- Şanlıurfa'daki hekimin bildirim yükümlülüğünü yerine getirmesi ile birlikte sorumluluğu ortadan kalkacak ve sorumluluk Yozgat ilindeki Toplum Sağlığı Merkezi'ne gececektir.
  - Çünkü Toplum Sağlığı Merkezleri yasal olarak toplu yaşayan ya da bulunduğu yerde aile hekimine kayıtlı olmayan kişilere sağlık hizmeti sunmakla yükümlüdür.
  - Şanlıurfa'dan gelen bildirim zerine Fatma'nın bulunduğu yere giden hekim veya diğer sağlık personelinin aynı dikkat ve zen içerisinde olması, Fatma'nın gebeliği ve çalışma koşulları ile genel yaşam Őartlarının değerlendirilmesi, olası etkileri konusunda Fatma'ya ailesine ve varsa tarım iş aracısına bilgilendirmeyi yapması gerekir.

Yozgat İlinde ilgili sağlık personeli açısından durum?

- Gerekli kayıtları tutup, çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında, başka kurumların yapması gerekli işleri bildirim yükümlülüğü kapsamında İl/İlçe Hıfzısıhha Kurulu gündemine alıp/aldırıp (atıkların toplanması, temiz içme kullanma suyu sağlanması, zararlıların yok edilmesi, uygun çadır alanın oluşturulması vb) gereğinin yapılmasını sağlamalıdır. Bu durumlar hem özen hem de bildirim yükümlülüğünü içerir. Ayrıca Fatma için uygun hizmet modellerini devreye sokmak zorundadır (misafir anne uygulaması gibi).

Sonuç olarak

- Bu bilgilendirmeleri eksiksiz yaparak gerekli kayıtlarını tutan ve gerektiğinde ilgili yerlere bildirimleri yapan hekim ya da diğer sağlık personelinin herhangi bir sorumlulukla karşılaşması söz konusu olmayacaktır.
- Aksi halde özen yükümlülüğü ile kayıt tutma ve bildirim yükümlülüğünün ihlali nedeniyle hukuki ve cezai sorumlulukları doğacaktır.

Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Başbakanlık Genelgesi
(2010/6)

1. “İl/ilçe Mevsimlik Gezici Tarım İşçileri İzleme Kurulu”

- Kurulun amacı ne?
- Kimler yer alıyor?

Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Başbakanlık Genelgesi_(2010/6)

- 11. İşçilerin ve ailelerinin **bulaşıcı ve salgın hastalıklara karşı düzenli sağlık taramaları, çocukların gelişimi ve gebelik takipleri** periyodik olarak yaptırılacak, bu hizmetler için gerekirse **mobil sağlık ekipleri** oluşturulacaktır. Bunların aileleri ve çocukları sosyal hizmetler kapsamında bilgilendirilecek, psikolojik destek verilecek ve varsa özürlü ve yaşlıların Devletimizin bu kesimler için sunduğu imkân ve hizmetlerden yararlandırılmaları sağlanacaktır.

Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Başbakanlık Genelgesi_(2010/6)

- 17. Tüm bu tedbirler ve çalışmalar valiliklerin gözetim ve denetiminde icra edilecek, **tedbirlerin doğru anlaşılması ve uygulanması için göç veren illerde işçiler ve aracılara, göç alan illerde ise işverenlere ve yöre halkına yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları planlanacak, il düzeyinde alınacak tedbirler valiliklerce ilan edilecek, aykırı davranışlar hakkında idari ve cezai yaptırım uygulanması için gerekli işlemler geciktirilmeden yapılacaktır.**

Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği-2010

- Resmi Gazete Tarihi: 27.05.2010 Resmi Gazete Sayısı: 27593

Tarımda İş Aracılığı Yönetmeliği-2010

- **Yükümlülük**
- **MADDE 11 – (1)** Aracılık yapmak üzere, izin verilen gerçek veya tüzel kişiler;
- d) Ücretlerin kararlaştırılan ödeme biçimine göre (günlük, haftalık, aylık, parça başına, götürü, vs.) işverence her işçinin kendisine ödenmesini sağlayacaklarını,
- e) İşçilerin günlük brüt kazançlarının 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesinde belirtilen asgari ücretin altında olmayacağını,
- f) **İşçilerin barınma yerlerini, yeme ve yatma durumlarını sağlığa ve barınma koşullarına uygun biçimde sağlamak için mahalli mülki idare amirlikleri nezdinde gerekli başvuruları yaparak takip etmeyi, kabul ve taahhüt ederler.**

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- **Madde 1** — Bu Yönetmeliğin amacı, işyerlerindeki gebe, yeni doğum yapmış veya emziren işçilerin işteki güvenlik ve sağlığının geliştirilmesini destekleyecek önlemler uygulamak ve bu işçilerin hangi dönemlerde ne gibi işlerde çalıştırılmalarının yasak olduğunu, çalıştırılabileceği işlerde hangi şart ve usullere uyulacağını, emzirme odalarının veya çocuk bakım yurtlarının (kreş) nasıl kurulacağını ve hangi şartları taşıyacağını belirlemektir.

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- **Özel Riskler**
- **Madde 6** — Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren işçinin güvenlik ve sağlığı için tehlikeli sayılan kimyasal, fiziksel ve biyolojik etkenlerin ve sanayi proseslerinin işçinin üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi sonucu, bunlar için alınacak genel önlemlerle birlikte aşağıda belirtilen durumlarla ilgili riskler ve alınacak özel önlemler belirtilmiştir;
- a) Fiziksel etkenlerden;
- 1) Şok ve titreşim ile ilgili olarak; gebe işçinin, ani darbelere, sarsıntıya, uzun süreli titreşime maruz kalacağı işlerde ve iş makinelerinde, delicilerde çalıştırılmaları yasaktır.
- Vücudun alt kısmını, bilhassa karın bölgesini etkileyen düşük frekanslı uzun süreli titreşime ve sürekli sarsıntıya maruziyeti de önleyecek tedbirler alınır.

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- c) Kimyasal etkenler ile ilgili olarak; kanserojen, mutajen, çok toksik, toksik, zararlı, alerjik, üreme için toksik ve emzirilen çocuğa zararlı olabilen kimyasalların üretildiği, işlendiği, kullanıldığı işlerde gebe, yeni doğum yapmış ve emziren işçinin çalıştırılması esas olarak yasaktır.

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- Ancak, işçinin çalıştırılmasında zorunluluk varsa ve teknik olarak bu maddeler daha az zararlı olanlarla değiştirilemiyorsa, gebe işçi, mutajen ve üreme için toksik maddelerle, emziren ve yeni doğum yapmış işçi, emzirilen çocuğa zararlı olabilen kimyasalların dışındaki maddelerle, **ancak her türlü önlem alınarak ve sağlık durumları ile maruziyet düzeyleri sürekli kontrol altında tutularak çalıştırılabilir.**

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- d) Çalışma koşulları ile ilgili olarak;
- 1) Gebe ve yeni doğum yapmış işçinin kendilerinin ve bebeklerinin sağlığını olumsuz etkileyecek şekilde elle yükleme ve araçsız taşıma işlerinde çalıştırılmaları yasaktır. Bu tür işlerde risk değerlendirmesi yapılır, gerektiğinde iş değişikliği sağlanır.
- Gebelik süresi boyunca hiçbir surette elle taşıma işi yaptırılmaz.
- 2) Kişisel koruyucular gebe, yeni doğum yapmış ve emziren işçiyi tam koruyacak şekilde vücuduna uygun olmalı, bu kişilerin hareketlerine engel olmamalı ve vücut ölçüleri değiştikçe yenileri temin edilmelidir. Uygun koruyucu sağlanamadığı durumlarda işçi bu işlerde çalıştırılmaz.

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

(14/07/2004 tarih ve 25522 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır)

- **Çalışma Saatleri**
- **Madde 10** — Gebe, yeni doğum yapmış ve emziren işçi günde yedi buçuk saatten fazla çalıştırılamaz.
- **Gebe İşçinin Muayene İzni**
- **Madde 12** — Gebe işçilere gebelikleri süresince, periyodik kontrolleri için ücretli izin verilir.

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik

(10/06/2004 tarih ve 25488 sayılı Resmi Gazetede
yayımlanmıştır)

- **Madde 1** – Bu Yönetmelik, işçilerin biyolojik etkenlere maruziyetten kaynaklanan veya kaynaklanabilecek sağlık ve güvenlik risklerinin önlenmesi ve bu risklerden korunmasına dair esas ve usulleri düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.
- Madde 2. a) Biyolojik etkenler: Herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dahil mikroorganizmaları, hücre kültürlerini ve insan parazitlerini,

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik

(10/06/2004 tarih ve 25488 sayılı Resmi Gazetede
yayımlanmıştır)

- Madde 8.
- 4) Hijyen önlemleri, biyolojik etkenlerin çalışma yerlerinden kontrol dışı dışarıya taşınması veya sızmasının önlenmesi veya azaltılmasını sağlayacak şekilde uygulanır.

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik

(10/06/2004 tarih ve 25488 sayılı Resmi Gazetede
yayımlanmıştır)

• BİYOLOJİK ETKENLERE MARUZİYETİN OLABİLECEĞİ İŞLER LİSTESİ

- Gıda üretilen fabrikalarda çalışma.
- **Tarımda çalışma.**
- Hayvanlarla ve/veya hayvan kaynaklı ürünlerle çalışma.
- Sağlık hizmetlerinin verildiği yerlerde, karantina dahil morglarda çalışma.
- Mikrobiyolojik teşhis laboratuvarları dışındaki kliniklerde, veterinerlik ve teşhis laboratuvarlarındaki çalışma.
- Atıkları yok eden fabrikalarda çalışma.
- Kanalizasyon, arıtma tesislerindeki çalışma.

HERKESE-HERZAMAN-HERYERDE SAĞLIK HİZMETİ

UMUMİ HIFZISSIHHA KANUNU

- Kanun Numarası : 1593
- Kabul Tarihi : 24/4/1930
- Yayımlandığı R.Gazete : 6/5/1930 Sayı : 1489
- Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 11 Sayfa : 143

HERKESE-HERZAMAN-HERYERDE SAĞLIK HİZMETİ

• BEŞİNCİ FASIL

• *Vilayetler ve kazalar umumi hıfzıssıhha meclisleri*

- **Madde 23** – Her vilayet merkezinde bir umumi hıfzıssıhha meclisi toplanır. Bu meclis mahalli sıhhat ve içtimai muavenet müdürü, nafia mühendisi, maarif, baytar müdürü, mevcutsa sahil sıhhiye merkezi tabibi, bir hükümet ve belediye tabibi ve hastane baştabibi ile garnizon ve kıt'a bulunan yerlerde en büyük askeri tabip ve serbest sanat icra eden bir tabip ve bir eczacıdan ve belediye reisinden mürekkeptir. Meclis valinin veya valiye bilve kale sıhhiye müdürünün riyaseti altında içtima eder. Valinin tensip edeceği bir zat kitabet vazifesini ifa ve zabıtları tanzim eder.
- **Madde 24** – Kazalarda bu meclisler kaymakamın riyaseti altında Hükümet tabibi, mevcut ise bir Hükümet baytarı ve askeri tabip, belediye tabibi ve serbest icrayi san'at eden ve kaymakam tarafından intihap edilen bir tabip ve serbest eczacı ile belediye reisinden tereküp eder.
- **Madde 25** – Umumi hıfzıssıhha meclisleri müntehap azası her üç senede bir değişir. Eski azanın yeniden intihabı caizdir. Her defa tebeddülünde kaymakamlar tarafından vilayetlere, valilerce de Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletine bildirilir.
- **Madde 26** – Umumi hıfzıssıhha meclisleri alelade ayda bir kere içtima ederler. Ahvali fevkalade veya bir sari ve salgın hastalık zuhurunda valinin daveti veya Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin talebi üzerine daha sık toplanırlar.
-

Toplum Sağlığı Merkezi ve Bağlı Birimler Yönetmeliği

Toplu yaşam alanları ve okul sağlığı hizmetleri

MADDE 30 – (2) TSM'nin mevsimlik nüfus hareketlerine ilişkin görevleri :

- a) Mevsimlik tarım işçilerine yönelik birinci basamak sağlık hizmetlerini planlamak, sunmak veya sunulmasını sağlamak ve bu hizmetleri koordine etmek,
- b) Mevsimsel tarım işçilerine sunulan sağlık hizmetlerinin kayıtlarını, Kurumun belirlediği standartlar doğrultusunda tutmak; bu kayıtları ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda kişinin kayıtlı olduğu aile hekimliği birimi ve TSM ile paylaşmak,
- c) Mevsimlik tarım işçilerine yönelik sağlık hizmetleri konusunda personel farkındalığı oluşturmak ve gerekli eğitimleri vermek,
- ç) Mevsimlik tarım işçilerine yönelik farkındalık eğitimleri düzenlemek,
- d) Bölgesindeki mevsimsel nüfus hareketlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte takip etmek, görev tanımını içerisinde yer alan tedbirleri almak.